

Väriä perhehoitoon - sateenkaariperheet perhehoitajiksi 2018-2020

Avustuksen käyttötarkoitus

Lastensuojelun perhehoidon resurssien lisääminen sateenkaari-ihmisten rekrytointia kehittämällä

Hanke pähkinänkuoressa

Väriä perhehoitoon -hankkeen tavoitteena on lisätä perhehoitoon pääsevien lasten osuutta lastensuojelussa. Tavoitteeseen pyritään lisäämällä sateenkaari-ihmisten määrää perhehoitajina. Sateenkaariperheiden osuus perhehoitajista on Suomessa vielä häviävän pieni moneen muuhun maahan verrattuna. Kuitenkin yli puolet sateenkaari-ihmisistä toivoo voivansa toimia kasvattajina. Samalla perhehoitajista on pulaa. Kyse on siis kohtaanto-ongelmasta, joka hankkeella pyritään ratkaisemaan.

Sateenkaariperheiden toimimiselle perhehoitajina ei ole lainsäädännöllisiä esteitä. Sen sijaan prosessiin sisältyy kokonainen joukko erilaisia, palveluketjuun liittyviä sosiaalisia, rakenteellisia, psykologisia, koulutuksellisia ja asenteellisia kynnyksiä, joita hankkeessa on tarkoitus madaltaa. Kyse on ennen kaikkea vaikuttamis-, tiedottamis- ja koulutustyön hankkeesta, jota hankkeen strategian mukaisesti tehdään yhtä aikaa kaikkien kynnysten osalta, laajan yhteistyöverkoston rintamalla, mukaan lukien lastensuojelun kunnalliset, yksityiset ja järjestötoimijat.

Toiminnan tarve

- Suomessa liian harva huostaan otettu lapsi pääsee perhehoitoon. Perhehoidossa olevien lasten osuus riippuu hyvin voimakkaasti kunnasta ja sen päättäjien tahtotilasta
- Eri tutkimusten mukaan yli puolet sateenkaari-ihmisistä haluaisi perustaa lapsiperheen (esim. Yhdysvaltain vuoden 2006 väestönlaskentatiedot). Osa heistä on valmis harkitsemaan myös perhehoitajan tehtävää.
- Suomessa erityisesti miesparien ja itsellisten miesten mahdollisuudet hoivata ja kasvattaa lasta ovat hyvin vähäiset, koska adoptio ei ole käytännössä avoin mahdollisuus ja sijaissyntyys on kielletty.
- Sateenkaariväen toimimiselle perhehoitajina ei ole juridisia esteitä, mutta toistaiseksi perheitä toimii sijaisvanhempina vain aivan kourallinen (Lähde: Sateenkaariperheet ry, Pelastakaa Lapset, Helsingin, Jyväskylän, Tampereen ja Oulun lastensuojelun perhehoito.)
- Ulkomaiden esimerkin mukaisesti sateenkaariväki voisi kuitenkin huomattavasti nykyistä enemmän osallistua lastensuojelun perhehoitoon. Esimerkiksi Yhdysvalloissa 3% sijaisperheistä on sateenkaariperheitä (<http://www.nationaljournal.com/thenextamerica/statistics/same-sex-parents-us-demographic-snapshot-20120618>) ja Britanniassa sijaishuollossa olleen lapsen adoptoineista 7% on sateenkaariperheitä (<http://www.baaf.org.uk/res/statengland>).
- Suomessa voidaan sateenkaariperheiden osuuden kaikista sijaishuollon perheistä arvioida toistaiseksi olevan promillen osien luokkaa.

- Asiaan liittyy kohtaanto-ongelma: on olemassa halukkaita kasvattajia – toisaalta Suomessa lapset asuvat huomattavan usein laitoksissa ja perhehoitajista on pulaa.
- Mistä kohtaanto-ongelma johtuu, jos lainsäädännöllisiä esteitä ei ole? Syitä kohtaanto-ongelmalle on selvitetty tämän hankkeen yhteistyöverkoston työskentelyn ja ulkomaisten esimerkkien pohjalta. Juridisten esteiden sijaan perhehoitajaksi toivovan sateenkaariperheen haasteena on todettu olevan kokonainen joukko erilaisia, palveluketjuun liittyviä sosiaalisia, rakenteellisia, psykologisia, koulutuksellisia ja asenteellisia esteitä, joihin pyritään vaikuttamaan laajalla rintamalla hankkeen toimin. Näitä kynnyksiä on analysoitu olevan muun muassa rekrytointi, valmennus, sijoitusten käytännöt, lastensuojelun ammattilaisten osaaminen ja asenteet, biologiset vanhemmat, lapset itse, lastensuojelun organisaatioiden käytännöt ja asiantuntemus, kunnallispoliittinen päätöksenteko.
- Hankkeen laajan yhteistyöverkoston toimijat ovat yleisesti kokeneet, että hankkeelle on tarvetta ja kysyntää kentällä.
- Koska näkemyksenä on, että asian korjaaminen vaatii laajan verkoston laaja-alaista ja yhtäaikaista kehittämis- ja vaikuttamistyötä, on katsottu tarpeelliseksi, että asian kehittämiseksi käynnistetään hyvin resursoitu projekti. Näkemyksen mukaan työ olisi liian haastava tehtävä ilman asialle omistetun hankkeen toimintaa.

Toiminnan tavoitteet

1. **Päätavoite:** Lisätään perhehoitoon pääsevien lasten osuutta lastensuojelussa
2. Lisätään sateenkaariperheiden määrää lastensuojelun perhehoitajien joukossa
3. Lisätään tietoa sateenkaariperheistä perhehoitajina
4. Kehitetään hyviä käytäntöjä sateenkaariperheiden huomioimiseen perhehoitajien rekrytoinnissa, koulutuksessa ja lastensuojelutyössä

Tuore 40 tutkimuksen kattava tutkimuskatsaus hlbt-i ihmisistä perhehoitajina (Oxford University 2015) antaa joukon suosituksia lastensuojelun perhehoidon toimijoille. Tämä hanke perustuu näiden suositusten läpi viemiseen Suomessa.

Lastensuojelun perhehoidon toimijoiden tulisi:

- Kehittää ja arvioida omat toimintamallinsa ja käytäntönsä koskien hlbt-i perhehoitajien rekrytointia, arviointia ja valvontaa, jotta käytännöt olisivat niin tehokkaita ja toimivia kuin nykyinen tietämys sallii
- Huolehtia, että hlbt-i hakijoiden arviointiprosessit eivät ole heteronormatiivisia, mutta kuitenkin tarkkoja, kokonaisvaltaisia ja analyttisiä niin, että eivät liioin liioittele tai vähättele seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen merkitystä. Keskeinen osa prosessia tulisi olla hakijan oman pohdinnan rohkaiseminen siitä, miten seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli saattavat vaikuttaa prosessiin, ja minkälaista tukea hakija/perhehoitaja saattaisi tarvita.
- Varmistaa, että sijoituspäätöksiä ei tehdä heteronormatiivisin perustein vaan perustuvat arvioon siitä kykeneekö hakija vastaamaan kyseisen lapsen tarpeisiin.
- Varmistaa, että hlbt-i perhehoitajat saavat riittävän tuen ja valvonnan omalta ja lapsen sosiaalityöntekijältä sijoituksen aikana.
- Mahdollistaa, että hlbt-i perhehoitajat voivat osallistua sekä yleiseen että hlbt-i erityiseen vertaistoimintaan.
- Tutkia perhehoitajien valmennuksen sisällöt, rakenteet ja prosessit, jotta kaikki valmennettavat voivat kokea olonsa arvostetuksi, kunnioitetuksi ja mukaan otetuksi.

- Varmistaa, että kaikilla sosiaalityöntekijöillä on tarvittavat taidot, tieto, itsevarmuus ja asenteet työskennellä tehokkaasti kaikkien perhehoitajien kanssa riippumatta heidän seksuaalisesta suuntautumisestaan tai sukupuolestaan.
- Pitää lapsi perhehoidon käytäntöjen ja päätösten keskiössä.

LÄHDE: The recruitment, assessment, support and supervision of lesbian, gay, bisexual and transgender foster carers - An international literature review. Helen Cosis Brown, Judy Sebba and Nikki Luke. Rees Centre - Research in Fostering in Education / University of Oxford 2015.

Toiminnan strategia

- Koska sateenkaariperheiden toimimiselle perhehoitajana ei ole juridisia esteitä, mutta useita muita esteitä ja kynnyksiä, rekrytointia voidaan edistää ainoastaan vaikuttamalla yhtä aikaa ja laajalla rintamalla kaikkiin mahdollisiin kynnyksiin rekrytointi-, koulutus- ja sijoitusprosessissa.
- Tällainen lastensuojelun perhehoidon koko kentän laaja-alainen kehittämistyö edellyttää laajaa verkostoitumista ja kumppanien sitoutumista kehittämistyöhön. Analyysin mukaan asiaan voidaan vaikuttaa vaikuttavasti ainoastaan, jos madalletaan kaikkia kynnyksiä yhtä aikaa. Yksikin kynnyksen katkaisu katkaisee koko polun.
- Hanke on suunniteltu yhteistyössä kohderyhmien kanssa: lastensuojelun ammattilaiset, alaa kehittävät järjestöt, sijaisvanhempina toimivat sateenkaariperheet. Kukin ryhmä on ollut edustettuna hanketta suunnitteleessa työryhmässä.

Toiminnan kohderyhmät

- lastensuojelun ammattilaiset: johtavat työntekijät, sijoittavat sosiaalityöntekijät, valmistuvat sosiaalityöntekijät
- lastensuojelun organisaatiot ja kaupungit/kuntayhtymät
- hlbt-i ihmiset perheineen, ennen kaikkea miehet, joilla vähemmän mahdollisuuksia biologiseen vanhemmuuteen ja siten enemmän halukkuutta harkita perhehoitajaksi ryhtymistä
- huostaanotetut lapset / nuoret
- huostaanotettujen lasten vanhemmat, suuri yleisö

Hankkeen aikana pyritään tavoittamaan 500 ammattilaista ammatillisissa koulutustilaisuuksissa, 50 johtavaa työntekijää organisaatioiden kehittämistyössä, 500 sateenkaari-ihmistä perhehoidon infotilaisuuksissa ja 20 sateenkaari-ihmistä pilottivalmennuksessa (muuten sateenkaari-ihmiset osallistuvat samoihin valmennuksiin kuin muut). Suurimpien kaupunkien lastensuojelut/kuntayhtymät pyritään innostamaan mukaan hankkeen työhön. Hanke tavoittaa ihmisiä kuitenkin pääasiassa tiedotuksen kautta. Tiedotuksen tavoitteet kuvattu kohdassa viestintä.

RAJAUKSESTA: On hyvin todennäköisestä, että hankkeen aikana nousee vahvasti esille myös perhehoidossa olevien hlbt-i lasten asema ja kysymykset. Vaikka tämä menee hankkeen näkökulman ja tavoitteiden ulkopuolelle, teemaa ei ole tarkoituksenmukaista vaieta. Hankkeessa valmistaudutaan käsittelemään tätäkin teemaa osana esimerkiksi koulutustilaisuuksia. Ulkomaisten kokemusten perusteella näyttää siltä, että hlbt-i lapsi voi erityisesti hyötyä sijoituksesta nimenomaan sateenkaariperheeseen. Vastaavasti hankkeen koulutukset tulevat soveltumaan sisällöltään myös esimerkiksi adoptioeuvontaa tekeville työntekijöille ja muille adoptioalan toimijoille.

Toiminnan sisältö ja toteutus

1. Hankkeen käynnistymisestä tiedottaminen lastensuojelun kentällä
 - Koska tarkoituksena on kehittää toimintaa yhtä aikaa koko kentän työssä, ja koska kyse on ennen kaikkea vaikuttamistyöstä, hankkeesta ja sen tavoitteista tiedottaminen jo heti hankkeen aluksi on korvaamattoman tärkeää.
 - Tiedotetaan hankkeen tavoitteista ammatillisissa julkaisuissa, ammatillisilla päivillä ja organisaatioiden sisäisessä tiedotuksessa.
 - Luodaan kentälle mielikuva, että koko kenttä kiinnittää yhtä aikaa huomiota samaan asiaan. Kenenkään yksittäisen ammattilaisen ei tarvitse kokea hankkeeseen osallistumisen vaativan henkilökohtaista rohkeutta.
2. Sateenkaari-ihmisille tiedotetaan perhehoidon mahdollisuudesta ja edellytyksistä
 - Kerrotaan perhehoidosta kohdistetusti sateenkaari-ihmisille infotilaisuuksissa, koulutuksissa, media-artikkeleissa, kirjallisissa materiaaleissa (netti+printti) sekä sateenkaarijärjestöjen kautta
 - Rohkaistaan ja innostetaan osallistumaan PRIDE-koulutukseen
3. Rohkaistaan kuntia ja muita toimijoita rohkeasti rekrytoimaan sateenkaari-ihmisiä perhehoitajiksi
 - Tehdään laaja-alaista tiedotus- ja vaikuttamistyötä, esimerkiksi kuntapäätäjien suuntaan
 - Rohkaistaan kuntia edistämään perhehoitoon sijoitettujen lasten osuutta huostaan otettujen lasten joukossa
 - Rohkaistaan aktiiviseen rekrytointiin sateenkaari-ihmisten joukosta
 - Julkaistaan kaupunkien ja muiden toimijoiden rekrytointi-ilmoituksia sateenkaarimedioissa
 - Julkistetaan hyviä käytäntöjä ja kiitetään kuntia ja toimijoita erityisen ansiokkaista ponnistuksista
 - Suoritetaan Pelastakaa lapset ry:n ja muutamien kaupunkien kanssa pilottihankkeet sateenkaari-ihmisille tiedottamisesta sekä järjestetään ainakin yhden kerran nimenomaan sateenkaari-ihmisille suunnattu infotilaisuus esimerkiksi Helsinki Priden yhteydessä
4. Kehitetään PRIDE-kouluttajien osaamista sateenkaariväen erityispiirteiden huomioinnissa
 - Järjestetään yksittäiseksi jäävä testiluonteinen PRIDE-valmennus sateenkaari-ihmisille, jonka perusteella kehitetään PRIDE-kouluttajakoulutuksen sisältöjä huomioimaan erityispiirteet. Muutoin tavoitteena on, että sateenkaari-ihmiset osallistuvat samoihin valmennuksiin kuin muutkin.
 - Muokataan kouluttajakoulutuksen sisältöä pilottivalmennuksen tulosten pohjalta ja tuotetaan uusille ja tuleville PRIDEkouluttajille suunnattu materiaali, miten ottaa huomioon valmennuksessa olevat sateenkaari-ihmiset
 - Koulutetaan olemassa olevia ja tulevia kouluttajia teemasta
5. Kehitetään lastensuojelun perhehoidon ammatillista työtä
 - Tehdään kysely eri tehtävissä toimiville ammattilaisille
 - Järjestetään 1-2 fokusryhmäkeskustelua niille ammattilaisille, jotka ovat olleet mukana sijoituksessa sateenkaariperheeseen
 - Kyselyn ja fokusryhmien perusteella kehitetään koulutusten sisältöjä.
 - Tutustutaan Britannian adoptio- ja perhehoitojärjestön Baafin toimintaan ja tutkimuksiin sateenkaariperheiden kanssa työskentelyn osalta. Järjestetään hankkeen aluksi Baafin kouluttajien vetämä koulutus hankkeen ydintoimijoille ja kumppaneille.
 - Pyritään tavoittamaan valtaosa alan ammattilaisista joko koulutusten kautta (mieluiten) tai kirjallisten materiaalien, lehtiartikkeleiden yms materiaalin kautta.
 - Koulutusten strategiana on yksittäisten, elävän elämän tapausten käsittely sekä työntekijän arvojen, tunteiden ja pelkojen kanssa työskentely koulutuksen aikana
 - Koulutusten ja kirjallisten materiaalien sisältöjä

- Tutkimustietoa: sateenkaariperheet vanhempina/kasvattajina, sateenkaariperheissä elävien lasten hyvinvointi (Sateenkaariperheet ry:ssä käynnissä tutkimushanke sateenkaariperheiden lasten hyvinvoinnista 2014-2018). Lisäksi tietoa miehistä hoivaajina ja perhehoitajina, kun perheessä ei ole naisia vanhemman / perhehoitajan roolissa.
 - Sijoittamiseen liittyvät pelot / huolet. Miten esittelen lapsen sijoittamisen sateenkaariperheeseen lapselle, biologiselle perheelle ja sijoittavalle sosiaalityöntekijälle? Miten varmistan, että osaan tehdä lapsen sijoituspäätöksen/ehdotuksen lapsen edun mukaisesti? Miten huojentaa vanhempien/sosiaalityöntekijän huolia sijoituksesta sateenkaariperheeseen? Miten nostaa perheen erityiset vahvuudet esille?
 - Mitä biologiset vanhemmat oikeasti ajattelevat sijoituksesta sateenkaariperheeseen? Entä lapset itse?
 - Miten tukea lasta ja sateenkaariperhettä sijoituksen jälkeen? Miten ennaltaehkäistä ongelmia esimerkiksi vanhempien kanssa?
 - Rohkaistaan työntekijöitä luottamaan omaan lastensuojelun ja lasten edun huomiointiin ammattitaitoonsa, ja käymään rohkeasti keskustelua sijoituksista sateenkaariperheeseen niin työyhteisössä kuin yhteistyökumppanien ja vanhempien/lasten kanssa.
 - Tehdään myös lastensuojelun perhehoidon organisaatioiden kanssa organisaatioiden ja prosessin kehittämistyötä, esimerkiksi uusimalla alan lomakkeita ja tietojärjestelmiä, järjestämällä toimialan keskinäisiä palaverieja, joissa voidaan keskustella miten toimitaan esim. silloin kun lasta ollaan sijoittamassa sateenkaariperheeseen. Organisaatioiden kehittämistyötä tehdään organisaatioiden kehittämistyöryhmässä.
 - Luodaan yhteistyötä ja viedään hankkeen materiaaleja myös sosiaalityöntekijöitä kouluttavien yliopistojen kanssa
 - Tuotetaan biologisille vanhemmille suunnattua kirjallista materiaalia sosiaalityöntekijän työn tueksi tilanteessa, jossa lapsi sijoitetaan sateenkaariperheeseen.
 - Hankkeen ammatillisissa koulutuksissa kouluttajina toimivat hankkeen työntekijän rinnalla lastensuojelun perhehoidon kentän hyvin tuntevat kouluttajat, jotka ovat perehtyneet hankkeen sisältökysymyksiin. Asiantuntijakouluttajille maksetaan palkkio koulutuksista. Kouluttajat valitaan perehtyneisyyden perusteella ja heiltä edellytetään perehtymistä hankkeen sisältöihin ja osallistumista hankkeen kehittämistyöhön, esimerkiksi fokusryhmän, ohjausryhmän tai organisaatioiden kehittämistyöryhmän jäsenenä. Hankkeen jälkeen asiantuntijakouluttajina toimineet kouluttajat jäävät kentän toimijoiksi, ja heillä on edellytyksiä toimia edelleen myös sateenkaarteemojen kouluttajina.
6. Kehitetään perhehoitajina toimivien sateenkaariperheiden vertaistoimintaa
- Perhehoitajina toimineet sateenkaariperheet ovat kohdanneet joitakin erityisiä haasteita, esimerkiksi sijoituspäätöstä odottaessaan ja niistä neuvoteltaessa, tai biologisten perheiden kohtaamisessa.
 - Suurin osa perhehoitajina toimivien sateenkaariperheiden haasteista on samoja kuin muiden perhehoitajien, ja heitä kehoitetaan osallistumaan esimerkiksi Perhehoitoliiton ja kuntien vertaistoimintaan.
 - Osa haasteista ja kokemuksista on kuitenkin todennäköisesti sellaisia, joista keskustelemisesta perheet hyötyisivät myös sateenkaariperhe-erityisessä vertaisryhmässä.
 - Vertaistoimintaa järjestetään perheiden toiveiden ja tarpeiden mukaan yhteistyössä Perhehoitoliiton kanssa. Molemmilla järjestöillä on laajaa kokemusta ennalta ehkäisevän vertaistuen järjestämisestä. Hankkeen jälkeen vertaistoimintaa tullaan organisoimaan osana Perhehoitoliiton ja Sateenkaariperheet ry:n perustyötä.

- Ollaan mukana myös kehittämässä kuntien järjestämää vertaistoimintaa, työnohjausta ja perheiden koulutusta, jos niiden osalta nousee erityistarpeita sateenkaariperheiden osalta
7. Tehdään näkyväksi perhehoitajina toimivia sateenkaariperheitä
 - Puhutaan julkisesti sateenkaariperheistä perhehoitajina, jotta ilmiö tulisi tutuksi myös laajemmin yhteiskunnassa. Tästä on kaksi positiivista seurausta:
 - Lapsen biologiset vanhemmat osaavat luottaa sosiaalityöntekijän sijoituspäätökseen sateenkaariperheessä enemmän, ja lapsi pääsee sijaisperheeseen, jolla on parhaat edellytykset huolehtia juuri hänen hoivastaan
 - Sateenkaari-ihmiset saavat lisää esimerkkejä perhehoidossa toimimisesta
 8. Projektin tuloksien ja kokemusten hyödyntäminen projektin päättymisen jälkeen
 - Hankkeella on aidosti väliaikainen tarve
 - Hankkeen kirjalliset materiaalit jäävät elämään
 - Hankkeen koulutus-, kehittämis- ja vaikuttamistyö jää elämään osaavampina ammattilaisina, kykenevämpinä organisaatioina ja parempina lastensuojelun toimintatapoina ja strategioina
 - Kynnysten madaltaminen tuo lisää sateenkaariperheitä perhehoitoon, jota myötä asiasta saadaan lisää kokemusta koko järjestelmään, jolloin sateenkaariperheiden kanssa työskentely tuottaa itsessään jatkuvaa osaamisen kehittymistä.
 9. Aikataulu
 - Ensimmäisenä toimintavuotena luodaan verkostoja, tiedotetaan hankkeen käynnistymisestä, järjestetään koulutusta verkoston omille toimijoille, kerätään tutkimus- ja kokemustietoa, käynnistetään ohjausryhmä-, fokusryhmä- ja organisaatioiden kehittämistyöryhmätyöskentely, kartoitetaan ulkomaisia hyviä käytäntöjä, tuotetaan sateenkaariperheille suunnattu materiaali perhehoidosta ja PRIDEvalmennuksesta, käynnistetään koulutusten sisältöjen kehittäminen, järjestetään ensimmäiset rekrytointitilaisuudet. Ryhdytään keräämään asiantuntijakouluttajia.
 - Toisena toimintavuotena keskitytään rekrytointin kehittämiseen ja käynnistetään ammatillisten koulutusten järjestäminen, järjestetään testiluonteinen PRIDE-valmennus, julkaistaan ensimmäiset ammatilliset artikkelit sekä ensimmäiset lastensuojelun ammattilaisille suunnatut materiaalit, aloitetaan yhteistyö ammattilaisia kouluttavien tahojen kanssa, käynnistetään vertaistoimintaa.
 - Kolmantena toimintavuotena julkaistaan PRIDEvalmentajille ja biologisille vanhemmille suunnatut materiaalit, sekä loput eri ammattiryhmille suunnatut materiaalit, huolehditaan hyvien käytäntöjen juurruttamisesta. Julkaistaan organisaatioiden kehittämistyöryhmän suositukset organisaatioille sekä hankkeen aikana kerätyt hyvät käytännöt. Tiedotetaan laajasti hankkeen tuoksista ja materiaaleista ja järjestetään loppuseminaari.

Tulokset ja vaikutukset

VAIKUTUKSET:

- Yhä useampi huostaan otettu lapsi pääsee perhehoitoon
- Yhä useampi sateenkaari-ihminen voi toimia tärkeänä aikuisena lapsen elämässä

TULOKSET:

- Lastensuojelulla on käytettävissään yhä suurempi joukko mahdollisia perhehoitajia

- Lastensuojelun ammattilaisilla ja toimijoilla on ammatillisia välineitä sateenkaariperheiden kohtaamiseen, sijoituksen tekemiseen sateenkaariperheeseen, ja keskusteluun sateenkaariperheistä moniammatillisessa verkostossa ja biologisten vanhempien kanssa
- Kunnilla on aiempaa paremmat edellytykset rekrytoida perhehoitajia ja lisätä perhehoidon osuutta lastensuojelussa
- Sateenkaarijärjestöillä on osaamista kertoa lastensuojelun perhehoitajana toimimisesta omalle jäsenistölleen ja kohderyhmälleen
- Suomalaiset laajasti tietävät, että perhehoitajina toimii myös koulutettuja sateenkaariperheellisiä, jotka ovat tehtävänsä päteviä ja soveltuvia.

TUOTOKSET:

- Selvitykset (julkaistaan vain sähköisenä)
 - Ulkomaisten käytäntöjen kartoitus
 - Kysely eri tehtävissä toimiville lastensuojelun ammattilaisille ongelmakohtista, tiedontarpeesta ja epävarmuuksista
- Kirjallisia materiaaleja (netti+printti)
 - Sateenkaariväelle materiaaleja siitä, mitä perhehoito on ja mitä se edellyttää
 - Pride-kouluttajille materiaali, kuinka huomioida sateenkaariperheet koulutuksessa
 - Lastensuojelun perhehoidon eri tehtäviä hoitaville ammattilaisille räätälöidyt materiaalit
 - Biologisille vanhemmille suunnattu materiaali sateenkaariperheestä perhehoitajana
- Julkaisut
 - Artikkeleita ammatillisissa lehdissä ja julkaisuissa
 - Artikkeleita ja näkyvyyskampanjoita myös suuren yleisön keskuudessa
 - Hyvien käytäntöjen julkaiseminen hankkeen päätteeksi tarpeenmukaisissa muodoissa
- Tapahtumia ja koulutuksia
 - Infotilaisuudet perhehoidosta sateenkaariväelle
 - Yksi testiluonteinen PRIDE-valmennus, jonka pohjalta työstetään kouluttajien materiaali
 - Koulutustilaisuuksia lastensuojelun perhehoidon eri tehtäviä hoitaville ammattilaisille
 - Osallistumiset ja puheenvuorot ammatillisilla päivillä ja messuilla
- Vertaistoimintaa ja -yhteyksiä perhehoitajina toimiville sateenkaariperheille
- Muut tuotokset
 - Kaupunkien ja muiden toimijoiden rekrytointi-ilmoitukset
 - Päivitetyt lomakepohjat alan keskeisille toimijoille
 - Organisaatioiden yhteistyönä työstetyt organisaatioiden kehittämissuositukset

Seurannan ja arvioinnin toteutus

- Hankkeen arviointi suoritetaan hankkeen ja kumppanien omana työnä käyttäen hyväksi Sostin kehittämää Suunta-työkalua, jota Sateenkaariperheet ry on menestyksellisesti käyttänyt jo Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen ja Perhesuhdekeskus-hankkeen arvioinnissa.
- Hankkeen aluksi hankkeen työntekijät ja ohjausryhmä luovat Suunta-työkalun mukaiset onnistumisen kriteerit hankkeen osa-alueille. Tämän hankesuunnitelman rakenne on luotu Suunta-työkalun käyttöä silmällä pitäen. Hankkeen puolivälissä hankkeen ohjausryhmälle ja yhteistyökumppaneille tehdään hankkeen tavoitteiden saavuttamiseen liittyvä kysely, jonka avulla ohjausryhmä ja yhteistyökumppanit osallistuvat hankkeen tavoitteiden ja vaikutuksellisuuden arviointiin. Kysely muokataan hankkeen aluksi tehtyjen onnistumisen kriteerien arvioinnin pohjalle.
- Hankkeen päättyessä suoritetaan uusi kysely. Hankkeen loppuraportti sisältää myös hankkeen arviointiraportin.

- Hankkeen etenemistä seuraa yhdistyksen toiminnanjohtajan ja hallituksen lisäksi hankkeeseen nimettävä ohjausryhmä, joka koostuu kumppanien edustajista.
- Hankkeen etenemistä ja tavoitteiden saavuttamista kuvaavia mittareita ovat esimerkiksi seuraavat:
 - Tuotetut selvitykset, materiaalit, artikkelit, suositukset, lomakkeet, julkaisut
 - Infotilaisuuksien ja rekrytointi-ilmoitusten määrä
 - Vertaistoiminnan toimintaluvut
 - Koulutusten tavoittamat ammattilaiset
 - Valmennukseen osallistuvien sateenkaariperheiden määrä
 - Sateenkaariperheisiin sijoitettujen lasten määrä

Viestinnän toteutus

- Olennainen osa hanketta, koska kyse on nimenomaan vaikuttamis- ja kehittämishankkeesta
- Monta kohderyhmää: sateenkaari-ihmiset, ammattilaiset (johtavat työntekijät avainasemassa), kuntapäätäjät, suuri yleisö
- Monta kanavaa: ammatilliset lehdet, ammatilliset päivät, kunta-alan julkaisut, Perhehoitoliiton ja Pelastakaa Lasten lehdet, Pesäpuun tiedote, Talentian lehti, Kuntaliitto, sateenkaarimedia, suuren yleisön mediat, sosiaalinen media
- Rekrytoinnin kannalta keskeinen kanava on Perhehoitoliiton koordinoima valtakunnallinen sijaisvanhempien rekrytointikampanja Ajoissa kotiin
- Sisäinen viestintä kumppanuusverkostolle
- Varataan paljon resursseja viestintään (työntekijän työpanos, graafisen suunnittelun palvelut, ilmoituskulut)

Projektin toimijat

- Projektityöntekijä, jonka työnkuvaan kuuluu kokonaisvaltainen vastuu hankkeen toiminnasta ja etenemisestä yhteistyössä ohjausryhmän kanssa. Työntekijä hyötyy monenlaisista valmiuksista, mutta ennen kaikkea verkostomaisen vaikuttamis- ja kehittämistyön kokemus ja lastensuojelun kentän tuntemus ovat erityisen tärkeitä.
- Asiantuntijakouluttajat toimivat hankkeen työntekijän rinnalla ammattilaisten koulutuksissa ja ovat perehtyneet hankkeen sisältökysymyksiin.
- Ohjausryhmä, joka koostuu jokaisen kumppanin edustajasta
- Organisaatioiden kehittämistyöryhmä, joka koostuu lastensuojelun perhehoidon organisaatioiden edustajista, ja jonka tehtävänä on pohtia ja antaa suosituksia siitä, miten alan organisaatioissa tulisi huomioida sateenkaari-ihmiset perhehoitajina
- Sateenkaariperheet ry:n toiminnanjohtaja Juha Jämsä, esimies ja (talous)hallinnosta vastaava.
- Sateenkaariperheet ry:n hallitus, joka vastaa hankkeen toteuttamisesta ja taloudesta.

Riskit ja niiden hallinta

- Työntekijä vaihtuu kesken hankkeen
 - Riskin todennäköisyys: kohtalainen
 - Riskin vakavuus: suuri
 - Riskin vaikutusten minimointi: Huolehditaan työntekijän jaksamisesta ja työnkuvan selkeydestä. Varmistetaan, että hankkeen asiantuntemus ja verkostot eivät ole vain yhden henkilön varassa: asiantuntijakouluttajien asiantuntemuksesta huolehtiminen, ohjausryhmän aktiivinen työ, prosessien kirjallinen suunnittelu ja kuvaaminen.
- Kunnan työntekijät hankala tavoittaa, koska ovat niin kiireisiä

- Riskin todennäköisyys: suuri
- Riskin vakavuus: suuri
- Riskin vaikutusten minimointi: Pyritään puhuttelemaan ammattilaisia lukuisia eri reittejä pitkin. Pääosa ammattilaisista pyritään kohtaamaan ammatillisten koulutusten kautta. Sen lisäksi ammattilaisia puhutellaan ammatillisten julkaisujen, organisaatioiden omien koulutuspäivien, ammatillisten päivien, painettujen ja nettimateriaalien välityksellä. Koulutusten laatuun panostetaan, jotta johtavat työntekijät kokisivat ne tarpeellisiksi kuultuaan suosituksia koulutuksista muilta organisaatioilta.
- Lastensuojelun organisaatioiden johtavat työntekijät haluttomia ottamaan osaa hankkeen kehittämistyöhön ja/tai sallimaan työntekijöiden osallistumisen koulutukseen
 - Riskin todennäköisyys: kohtalainen
 - Riskin vakavuus: suuri
 - Riskin vaikutusten minimointi: Panostetaan hankkeen alusta asti hankkeen näkyväksi tekemiseen. Pyydetään hankkeeseen myönteisesti suhtautuvien kertovan kollegoilleen hankkeen hyödyistä. Pyritään vaikuttamaan myös kunnallispäättäjiin, jotta he voisivat laittaa painetta oman kunnan lastensuojelulle hankkeen koulutuksiin osallistumiseksi. Kuvataan hankkeen viestinnässä hankkeen hyötyjä mahdollisimman konkreettisesti. Viestitään myös määrällisistä saavutuksista ja toisten organisaatioiden hyvistä käytännöistä.
- Kuntapäättäjät / poliitikot hyökkäävät hankkeen tavoitteita vastaan
 - Riskin todennäköisyys: kohtalainen
 - Riskin vakavuus: kohtalainen
 - Riskin vaikutusten minimointi: Tuetaan kyseisen kunnan lastensuojelun ammattilaisia huolehtimaan lastensuojelun ammatillisuudesta poliittisesta painostuksesta huolimatta. Jos paikallispolitiikan tasolla tapahtuu hyökkäyksiä, käytetään Sateenkaariperheet ry:n hyviä suhteita valtakunnallisiin puoluetoimijoihin, jotta paikallistason kuuhuntaa saadaan suitsittua puolueenkin taholta. Aktiivisella mediatyöllä saadaan hyökkäykset käännettyä hankkeen tavoitteiden mukaisiksi voitoiksi, ja päästään julkisuuteen kertomaan sateenkaariperheistä perhehoitajina.
- Huostaanotettujen lasten biologiset vanhemmat tai lapset itse vastustavat sijoitusta sateenkaariperheeseen.
 - Riskin minimointi: Kyseessä ei ole niinkään hankkeen riski vaan hankkeen vaikuttamistyön yksi kohde, yksi "kynnys". On selvää, että tämä asia on yksi kynnyksistä, johon voidaan puuttua ainakin laajaan yleisöön kohdistuvan tiedotuksen kautta, mutta ennen kaikkea sosiaalityöntekijöiden koulutuksen kautta. Työntekijöille voidaan antaa paljon eväitä siihen, miten he voivat auttaa perheitä ja lapsia näkemään yksittäisen sijoitusehdotuksen edut lapsen kannalta. Tämä on keskeinen osa esimerkiksi BAAF:n koulutusta.

Yhteistyökumppanit

- Pesäpuu ry

Kuvaus tehtävästä: Hankkeessa toteutettavan testivalmennuksen vetäjien kouluttaminen, sateenkaariperheitä koskevan tiedon työstäminen osaksi Pride-kouluttajakoulutuksen sisältöjä yhteistyössä hankkeen kanssa, uusille ja jo valmistuneille Pride-kouluttajille suunnatun lisämateriaalin työstäminen sateenkaariperheistä yhteistyössä hankkeen kanssa

- Perhehoitoliitto

Kuvaus tehtävästä: Perhehoitoliitto toimii hankkeen yhteistyökumppanina vertaistoiminnan järjestämisessä, ja sateenkaariperhehoitajien vertaistoiminnan integroinnissa osaksi muuta

perhehoidon vertaistoimintaa. Vertaistoiminnan kehittämistyötä tehdään yhteistyössä hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien kanssa.

- Lastensuojelun Keskusliitto

Kuvaus tehtävästä: Asiantuntijakumppanuus lastensuojelun kehittämisessä, tiedotuskumppanuus tiedottamisessa lastensuojelun kentälle ja suurelle yleisölle

- Pelastakaa lapset ry

Kuvaus tehtävästä: Sateenkaariperheiden rekrytoinnin kehittäminen ja toteutus, osallistuu myös organisaatioiden kehittämissyhteistyöhön sekä fokusryhmätyöskentelyyn hankkeen alussa, on mahdollinen toteuttaja testiluonteiselle pride-valmennukselle.

- Helsingin kaupungin lastensuojelu

Kuvaus tehtävästä: Sateenkaariperheiden rekrytoinnin kehittäminen ja toteutus, osallistuu myös organisaatioiden kehittämissyhteistyöhön sekä fokusryhmätyöskentelyyn hankkeen alussa, on mahdollinen toteuttaja testiluonteiselle pride-valmennukselle, vertaistoiminnan kehittäminen.

- Perhehoitokumppanit Suomessa Oy

Kuvaus tehtävästä: Sateenkaariperheiden rekrytoinnin kehittäminen ja toteutus. Arvioinnin ja valmennuksen kehittäminen. Kansainvälisen kokemuksen tuominen hankkeeseen. Linkki perhehoidon tutkimuslaitokseen Oxfordin yliopistossa. Mahdollistaa omien lastensuojelutyön ammattilaistensa osallistumisen hankkeen koulutuksiin. Osallistuu myös organisaatioiden kehittämissyhteistyöhön sekä fokusryhmätyöskentelyyn.

- Baaf - British Association for Adoption and Fostering

Kuvaus tehtävästä: Baaf on merkittävä toimija Britannian hlbt-i-näkökulmasta edistyksellisen perhehoidon takana. Baaf on lupautunut toimimaan hankkeen asiantuntijakonsulttina. Baaf on toimittanut asiantuntemustaan yhdistyksen käyttöön jo hankkeen suunnitteluvaiheessa. Hankkeen alussa Baaf kouluttaa hankkeen ydintoimijat kahden päivän perusteellisessa koulutuksessa Britannian hyvistä käytännöistä hlbt-i-ihmisten rekrytoinnissa.

- Lisäksi pyritään sitouttamaan hankkeeseen muita kuntakumppaneita

Hankkeeseen on kutsuttu suurimpien kuntien ja kuntayhtymien lastensuojelua, mutta rahoituksen hakuvaiheessa ainoastaan Helsinki oli valmis sitoutumaan hankkeen yhteistyökumppaniksi. Hankkeen käynnistyessä kutsutaan kuntatoimijoita uudestaan hankkeen kumppaneiksi.

